

Gondolatok a felsőfokú turizmusképzésről rendezett konferenciához

Szerzők: Dr. Szalók Csilla¹ – Kővári István²

Jelen cikk azonos című írásunk rövidített, kivonatolt verziója, amely összefoglalja a szakmai közvéleményben gyakran elhangzó állításokkal kapcsolatos álláspontunkat, hogy további közös gondolkodásra, összefogásra ösztönözzük az olvasókat.

A felsőoktatást, ezen belül az idegenforgalmi és vendéglátóipari képzést számos szakmai kritika éri: túl sok a hallgató, túlképzés van, gyenge, illetve csökkenő a színvonal, a turizmusoktatás nem gyakorlatorientált, a diploma „megvásárolható”, a képzés nem tart lépést a turizmus trendjeivel, így a frissen végzettek nem foghatók azonnal munkára.

El kell ismerni, hogy a kritikák olykor jogosak. Ugyanakkor a megoldásokat keresve látni kell a rendszer egészének működési mechanizmusát, sőt a tágabb társadalmi-gazdasági környezetet is. A globális, az európai és a hazai folyamatok, valamint azok leképeződése jelen van az egyetemeken, főiskolákon, így a turisztikai felsőoktatásban is. A felsőfokú turisztikai képzőhelyek száma 1989 és 2010 között 1-ről 13-ra emelkedett, a turizmus-vendéglátás évek óta a legnépszerűbb három szak között van. Az egykori vendéglátó és szálloda, valamint idegenforgalmi és szálloda szakokat a bolognai rendszerben felváltotta a turizmus-vendéglátás alapszak, továbbá akkreditálásra került és több intézmény elindította a turizmusmenedzsment mesterszakot, amely a korábbi egyetemi végzettségnek megfelelő szintű, azzal egyenértékű diplomát ad. A turizmusképzés magterülete mellett a kapcsolódó képzési területek (például sport-, egészség-, agrártudomány) is meghirdettek turizmushoz kötődő kurzusokat, szakirányokat. Az állam a képzést szabályozó rendeletben a korábbi szakok esetében előírt két féléves szakmai gyakorlatot egy félévre csökkentette, ennek ellenére a turizmusképzést folytató intézmények erőfeszítéseket tesznek a szakmai gyakorlatok színvonalas megszervezésére, tanüzemeket hoznak létre, és kihasználják a nemzetközi hallgatói mobilitási projekteket. A turisztikai felsőoktatásban a diplomakiadás feltétele, hogy a hallgató két középfokú nyelvvizsgálóval rendelkezzen, továbbá az idegen nyelven folyó képzések bevezetésében is élen jár a terület, így az elhelyezkedés tekintetében az idegen nyelvi kompetencia nemzetközileg is növeli a végzettek

lehetőségeit. A magyar felsőoktatásban egységesen szabályozott a különböző szakok indításának követelmény-rendszere, amelynek alapja a minősített, PhD-fokozattal rendelkező oktatók megléte. Ennek hiánya – az alacsony fizetésekkel összefüggésben – nehezíti a gyakorlatból jövő szakemberek nagyobb mértékű alkalmazását.

A fentiek, illetve az első kibocsátások közvetlen tapasztalatai alapján megfogalmazható néhány következtetés és javaslat. Álláspontunk szerint a bolognai rendszert fenn kell tartani, hogy felsőoktatásunk nemzetközileg transzparens és összemérhető legyen, amely biztosítja a hallgatók és az oktatók mobilitását. A turizmusképzésnek is nyitottnak kell lennie, nem szabad elzárkózni attól, hogy a határterületek (rekreáció, kultúra, egészségipar stb.) ismeretei beáramoljanak a képzésbe. Fontos, hogy a munkáltatók tisztában legyenek a különböző végzettségek tartalmával, ismerjék a képzés rendszerét, hogy markánsabban fogalmazhassák meg igényeiket az érintettek (kormányzat, felsőoktatási intézmények, oktatók, hallgatók) felé.

A végzettek felkészültsége a nemzetközi tapasztalatok alapján is jó, számos külföldi elhelyezkedési lehetőség áll a rendelkezésükre. Fontos kérdés, hogy a külföldön munkavállalók visszajönnék-e néhány év után. E témában széles körű kutatásokra és pályakövetési vizsgálatokra lenne szükség.

A keresleti és a kínálati oldalon egyaránt jelentős mértékben kibővült piacon a szereplők nagyobb fokú együttműködése szükséges. Ezt szolgálhatná egy, a turizmusképzéssel foglalkozó felsőoktatási intézményeket tömörítő egyesület, amelynek létrehozását a Budapesti Gazdasági Főiskola Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Főiskolai Kara kezdeményezte a konferencián. Az egyesület segíthetne a minőségbiztosításban és a szakmai színvonal emelését szolgáló szakosodásban, de fontos feladata lehetne a képzési rendszer folyamatos monitoringja és módosítási javaslatok közös megfogalmazása, a szakmával való párbeszéd intézményesített fórumának megteremtése. A felsőfokú turizmusképzésben érintett összes szereplő összefogásával remélhetőleg nagyobb eséllyel tudjuk megfogalmazni és menedzselni a képzésre vonatkozó javaslatainkat.

¹ Tanszékvezető, Budapesti Gazdasági Főiskola Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Főiskolai Kara, Turizmus Intézet Tanszék, e-mail: Szalok.Csilla@kvifk.bgf.hu.

² Kabinetvezető, Budapesti Gazdasági Főiskola Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Főiskolai Kara, Dékáni Kabinet, e-mail: Kovari.Istvan@kvifk.bgf.hu.